

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 21.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við størri lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Leygardag hin 25. mai 1935.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið + Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsinum, brævasvarstøðum og skrivstovu. Telf. 143.

9. árg.

Vilja menn ganga bjargingarleiðir?

Eins og allir flokkar í Føroyum hava skrivað og talað um, at vinnulivið í Føroyum er smækkað so langt aftur á hondina, at tað ikki kann føða Føroyingar, er ein (umboðsmaður Vinnuflokksins?), ið nevnr seg „Giro“, frammi í „Dagblaðinum“ nr. 8 við eini grein um henda ringa stand og undrast yvir, at einki „effektivt“ er gjørt fyri at bota upp á vinnulivsins armódsskap.

Tað er greitt, at samfelagið --- her lögtingið --- onga hjálp kann veita, uttan at tað hevur stórar inntøkur. -- Men meðan sjálvstýrisflokkurin og sambandsflokkurin --- einstakir menn tó undantíknir -- sum flokkar hava aftrað seg við at ganga við til at veita tinginum munandi inntøkur,

hava JAVNAÐARMENN ferð eftir ferð víst á og sett fram uppskot um tær bjargandu inntøkur til tingið.

Orsakað av „Giro“s eymskan yvir viðurskiftini, er grund at spyrja hann, sum ætlandi ein oddamannin fyri Vinnuflokkinn: Vil Vinnuflokkurin ganga við javnaðarmanna uppskotum? Vil hesin nýggi flokkur ganga við til at sosialisera hitt føroyska vinnulivið, so at Løgtingið yvirtøkur

1. brunatryggingina,
2. einkarsølu við rúsdrekka,
3. einkarsølu við olju,
4. einkarsølu við salti,
5. sølu og framleiðslu av koli og leiri,
6. og so til síðst, men ikki minst: Løgtingsins yvirtøking av bankvesinum?

ella

hevur Vinnuflokkurin einki annað enn hin ‚falittaða appelin‘, at einstaklingurin eigur, má og skal ‚stabilisere‘ og ‚konsolidere‘ og sjálvur loysa vinnulívssuppgávur?

† Chr. Holm-Isaksen.

17. í hesum mánaði andaðist Chr. Holm-Isaksen, 57 ára gamalur.

30. ár er eitt langt tíðarskeið á mansins ævi. Og at liva í yvir 30 ár í hórðum stríði, so sum Chr. Holm-Isaksen var noyddur til í blaðstjórarstarvi sínum, tað má merkja mannin.

Á ungum aldri sýndi hann ein frálíkan hug at skriva, og menn undraðust stórliga á hegni hansara. Vitgur maður var hann, — eitt flogvit, og hann las dúgliga; men hann valdi lesnað sín við skili, og tað, hann las, sat fast — hann gloymdi tað ikki so hvørt. Tað, hann skrivaði á unglingaárum sínum, var sjálv-sagt á donskum, og samaleiðis teir sangir, hann yrkti, 20 ára gamalur. Vit finna teir í bókini „Avhaldsrímur“, ið útgivin varð í 1899. Og teir sýna okkum ikki bert hegni hansara, men eisini, at hann longu tá hevði sterkan samhug við arbeidarunum, „dem som trælsomt slide, som i Skyggen bor.“

Henda samkensla hansara nordist á uttanlandaferð hansara, og tá hann kom aftur til Føroya og 23 ára gamalur tók við starvinum sum blaðstjóri „Tingakross“, gekk hon sum ein reyður tráður gjøgnum greinir hansara.

At gerast blaðstjóri 23 ára gamalur sýnir eitt áreði, sum fáur unglingi man eiga. Men hann var starvinum vaksni, og ikki nóg mikið við tað, hann var ein sonn hetja. Greinir hansara, ið tey fyrru vóru á donskum, vóru ofta hvassar og altíð væl skrivaðar. Hann kundi hogga hardliga — men hann stóð sanniliga eisini fyri hórðum álopum, ja, tað kann væl sigast, at tey flestu hoggini, ið gjøgnum árinu eru hógð eftir sjálvstýrisflokkinum, eru komin niður á hann.

Og tað danska málið, hann skrivaði var reint. Andersen-Nexo gav honum líf skoðsmálið: „Færoernes bedste danske Pens.“

Frá 1906 og út eftir var pennur hansara vígdur sjálvstýrisrørsluni. Tá legði hann seg eftir at skriva føroyskt, og varð brátt hin djárvasti talsmaður móðurmálsins.

Í mong ár skrivaði hann djórv orð fyri sak arbeidaranna, og eitt bragðið, hann gjordi, var at týða „Socialistmarschen“ til føroyskt mál, og tað so væl, at danskir menn, ið bæði málini skilja, halda sangin vera nordan í virði við týðingina. — Men í longdini kundi tað ikki bera til

at bróta næsar fyri arbeidarunum innanfyri ein flokk, har allar stættir skuldu standa saman. Og hin heita kenslan, ið hann so týðiliga hevði borið til sjóndar, kámaðist nakað — men heilt hvørt hon kortini ongatið.

Sjálvstýrisflokkinum var hann ein hin hollasti stuðulin. Og nú, hann var brekaður av sjúku, sýndi hann síðstu ferð, at hann setti málið og stevnuskránna fram um persónarnar.

Ja, hann kundi vera hvassur og hardur í blaði sínum. Men hiti ein hann persónliga, var neyvnað blíðari og fryntligari maður á foldum enn hann.

Tó at starv hansara sum blaðstjóri bant hann nóg inni, so var hann kortini ein náttúru-menniskja, ið elskaði at ferðast úti. Kunneleiki hansara til fugla-lívið í Føroyum var stórur. Hann hevur skrivað lítlan bókling um smáfugl og heiðafugl.

Var tað nakað Chr. Holm-Isaksen ikki dugdi, so var tað at sita fyri einki. — Altíð mátti hann hava okkurt at starvast við. Fyrst var tað sjálvandi bókurnar. Men hann hevði eisini gott hegni og góðan hug til at tekna og mála myndir. Sjótleikari var hann góður, og hann hevur havt stóran tyding fyri føroyskan sjónleik.

Kristendom og Socialisme.

„Ve eder I Præster; alt, hvad før var hedensk, haver I gjort til kristeligt!“

Disse Ord blev ndslyngede af Kirkegaard.

Den Gang var Præstestanden reaktionær og socialistfjendtlig. Siden er det gaaet op for mange Præster, at det at „elske med Ord og Tunge og ikke i Gerning og Sandhed“ ikke var kristeligt. Disse Præster har faaet Forstaaelse af, at Socialismen ikke vil andet end gaa over til Handling, medens Kirken kun lod sig nøje med at udstede Vexler til det „hinsides“.

Var de forskellige Kirkesamfund kristelige, da var ingen Socialisme nødvendig, for da var der ingen Nød og Elendighed, Massemord, og »kristnes« Spekulation i Mordvaaben kunde ikke tænkes. Den Præst, der lukkede sit Hjerte for sin nedstødte Medborger, vilde blive udstødt af Menigheden. Ingen Gaaen paa Akkord med kristelige Gerninger vilde være mulig. En Rosenkrans om Halsen og en Bøn for hver Perle vilde

ikke være acceptabelt bagefter alle djevelske Gerninger.

Alt synes at blive taalt af Kirken. Derfor trak mangen en sig tilbage, fordi han fandt ingen Kristendom der.

Disse, der ser et Glimt af Haab for Realisation af Kristendom i Socialismen, bliver forfulgt og haanded af den Kirke, der svigtede Kristi Lære.

At Jesu Repræsentanter paa Jorden tillader sig at haane de smaa, der kræver Ret til at leve, Ret til at blive betragtede som jævnyrdige med den øvrige Menneskehed, Beskyttelse mod Kapitalismens gridske Rovdyrkloer. At Kristne i det heletaget vover at forsvare dette vort rædne Samfund, maa betragtes som en fuldstændig Faliterklæring for den officielle Kristendom.

„Han lægte de syge og mættede de hungries.“

Er det saa ikke et kristent Samfunds Pligt at gøre ligesaa?

Tal endelig ikke om at bringe Avner til Torvs. Det var saa sandelig ikke Kærner, I bragte, men raadne Frugter. »For et raadtent Træ kan ikke bære gode Frugter«, og vid, at Dommen er falden, og den lyder: »Hvert Træ, der ikke bærer god Frugt, skal afhugges og kastes i Ilden.«

— Bærer vort Samfund god Frugt? — Hvis ikke, saa er det fordømt.

Vor Pligt er derfor at pleje hvert et Træ i Haven, at ikke alt skal gaa til Grunde. Utej og Snyltere maa ikke fortære Samfundet.

Kristendom er ikke noget, der skal læres for enkeltes Vinding, men den skal leves. Godgørenhed, der øves for at dulme ens egen daarlige Samvittighed, er ikke Kristendom. Den enkeltes milde Gaver kan i vor Tid heller ikke forslaa.

Man kan kun naa hen mod det Maal, der burde være vort fælles Maal, ved, at Samfundet gennem Socialismen hjælper den lidende Menneskehed.

Lader eders Kærlighed gaa hen over Jorden, og den vil stige til Himmelen af sig selv. Men »I vil af Jesu intet lære, men dog sande Kristne være«.

Religionen er en privat Sag. Og det er mig meget imod at blande den ind i Politik. Men da vi bliver angrebne med tilsoledede religiøse Vaaben, da er det os umuligt at holde os rolige overfor saadan en Niddingsdaad. J.

